

MIROSLAVA DVOŘÁKOVÁ

VYKLADAČ II.

STŘÍPKY SVÁRU

Vysloužilý vykladač Trajanis
kveruluje proti bohům za Oponou
Příběh z volného cyklu Báječný Metaprostor

VYKLADAČ II

STRÍPKY SVÁRU

Miroslava Dvořáková

S POVĚSTÍ POTÍŽISTY

Stál po kotníky ve vodě a do bosých chodidel ho příjemně tlačily dohladka vyleštěné oblázky. Voda byla tak čistá, že na pozadí mělce se svažujícího dna viděl i tu nejdrobnější vodní havěť včetně jemně růžových jako zrnka máku malých poloprůsvitných medůzek. Na oranžovém nebi nad jeho hlavou plula bílá oblaka a skrze ně se mihotavě proplétala šedavá vlákna Henrexovy sítě. Tenké a sotva viditelné svazky oplétající a spojující světy Senedina náhrdelníku s Tenerisem i mezi sebou navzájem.

Tak to je ta síť, ve které končí všichni zaprodaní mágové včetně Janisova mistra Estebana... Janis se znovu otrásl při vzpomínce na chvíli, kdy síť poprvé uviděl. *To oni sami se stávají tou sítí. Skrze ně si posíláme vzkazy*, zněla matčina odpověď na jeho dotaz. Teď už si na nezbytný doplněk zdejší oblohy přivykl – alespoň do té míry, že byl schopný se na něj v klidu dívat.

„Je mi to líto, Ordy, ale tu láhev, co jsem ti slíbil, nemůžu přinést. Můj komorník ji kamsi uklidil a nevzpomíná si, kam...“

„To mě mrzí. Tvůj vzorek bude na degustaci chybět. Doufám, že přesto přijdeš.“

„Pokud mi ten pitomec někam nezaložil můj nový klobouk, tak snad jo.“

„Tak si místo klobouku vem čepici...“

Janis se před tím nevysychajícím tokem vět rychle uzavřel. Síť užívají bohové a všechny rozhovory, které zatím vyslechl, se týkaly každodenních záležitostí na světech Senedina náhrdelníku.

Útržky cizích konverzací se vtíraly do vědomí téměř samovolně. Stačilo se na síť v myšlenkách zaměřit, mohl slyšet fragmenty rozhovorů nebo celé dlouhé monology stejně, jako to dělal na Tenerisu, jen bez zdlouhavé a bolestné přípravy. Samotný pohled na síť ho zneklidňoval tím spíše, že v jednom okamžiku se vlákna jevila jasně patrná a ohraničená a vzápětí mizela téměř do ztracena. Přesto věděl, že tam stále jsou.

Ovšem, i tady se pokládalo za neslušné šmírovat cizí rozhovory, ale Janis byl vždycky zlobivý hoch. Zatím nenarazil na nic jiného, než na bezvýznamné klepy. Jeho však zajímá Teneris. I tak to bude zkoušet dál.

Na protilehlém konci jezera se zvedala hradba šedivých skal a nad ní se vznášel rudý přísvit Plamenného moře. I když to bylo pěkně daleko, občas i sem vítr donášel závan kouře, který se mísil s pronikavou vůní čerstvě pokosené trávy.

Při představě plamenů se nechtěně otřásl, jak se mu paměť mihnul dnešní sen, který ho vyhnal na čerstvý vzduch. Byla to spíš vzpomínka než noční můra. Plameny mu olizovaly nohy, žhavý vzduch mu spaloval hrdlo. Srdce mu prudce bušilo.

Rychle vystoupil z vody a vracel se k zahradě. Konečně musí jednat. Měl vztek. Na matku, na Cineta a nejvíc na sebe, že ztratil tolik času. Písek, kameny a ostrá stébla zakrátko vystřídal plochými

kameny dlážděná pěšina. Lemovaná okrasnými keři se vinula pod klenbou rozložitých stromů kolem včelína až dál k upraveným květinovým záhonům a k samotnému domu. U včelína se zastavil, aby zkontroloval hnízdo červenek. Každý den sem chodil a díval se na hnízdo ve větvích staré jabloně. Většinou na vajíčkách samička seděla, ale tentokrát se vydala na lov. Vzhlížel k hnízdu a cítil, jak zárodky ve vajíčkách rostou...

Kdyby chtěl, dokázal by zařídít, aby se z nich místo ptáků vyvinula dráčata. Okamžitě tu myšlenku zavrhl. To by si jejich matka nezasloužila. Ani ta jeho si nejspíš nezaslouží, že jakmile se naučí to nejnutnější, začne hledat způsob, jak jí zkomplikovat život. Protože Direna, Evonu, Kresena, kesonské a ostatní nemůže nechat smrtelníkům napospas. Možná, že ani Ternakovi by nevadilo, kdyby nemusel Ikbale lízat zadek. Janise mrzelo, že Grewinu zklame, ale to, co musí udělat, je silnější než všechno, co kdy v životě cítil.

Dlužno říct, že tu s ním mají svatou trpělivost. Hned, co se probudil, nevědomky pokroutil nebo přetavil veškerý nábytek ve své ložnici. Dokonce pokřivil zdi a zvlnil podlahu. Vůbec si neuvědomoval, co dělá. Nevěděl, že jakmile jej Grewina protáhla skrze oponu, iniciovala jeho sahájinskou polovinu.

Vždycky si myslel, že má emoce pod kontrolou, ale teď došel k názoru, že nikoliv. Sebenepatrnější myšlenka, která mu vytanula na mysl, pokud ji bezprostředně neočistil od emocí, se okamžitě projevila na okolí. Přetvářel svět, aniž by chtěl. Podlahy se vlnily, okna se kroutila, z dřevěného nábytku rašily větve, obrazy vrůstaly do stěn. Od chvíle, co otevřel oči, se zmítal ve spirále zmatku. *Uklidni se!*

Žádné složité konstrukce! zněl mu v hlavě matčin hlas. *Jenom vnímej...* Učil se disciplíně a klel.

Živelná tvorba je nesmírně nebezpečná, varovala ho matka. *Než se to naučíš kontrolovat, nemůžu tě pustit ven.* Zpočátku si Janis připadal jako živelná pohroma. Jeho okolí se měnilo zdánlivě nezávisle na jeho vůli. Harfa se přetavila v beztvárovou hroudu dřeva, květináč se roztekl do neforemné placky, koberce se drolily pod nohama. Grewina pro jistotu poslala veškeré služebnictvo kromě Cineta k příbuzným, protože tu bylo riziko, že by mohl Janis někomu ublížit. Učila ho sama a Cinet jim asistoval. Zpočátku Janis věci ničil a zase je opravoval. Stále dokola. Pak přetvářel. Pak tvořil úplně nové věci. A když tak činil, matka ho úmyslně rozptylovala přízraky démonů, aby se naučil odolávat rušivým vlivům. Nejhorší bylo, když se „to“ dělo, aniž by cokoliv z toho chtěl. Kolikrát se jen zamyslel, a místo knihy svíral v rukách kladivo nebo mrtvolku králíka s ploutvemi místo zadních nohou. Kolikrát se tak vyděsil z toho, jaké přišernosti mimoděk tvoří, že balancoval na hraně šílenství. Pod vlivem idealizovaných vzpomínek na to, co mu o tvorbě vyprávěla Qlea, teď narážel na brutální realitu. Stále více se přikláněl k přesvědčení, že krenevský přístup k tvorbě se od toho sahíjinského liší. *Pokud bys chtěl vázu, představ si ji jako celek,* říkávala Qlea. *Neotravuj se s detaily, ale soustřeď se na výsledný pocit, který chceš z té vázy mít. Realita se podle toho zformuje sama...* Tehdy to, pochopitelně, bral jen jako Qlein rozmar. Pouštěl ty řeči jedním uchem tam a druhým ven. Netušil, že Qlea má důvod, proč mu to vypráví.

Zatímco krenevové užívali při tvorbě emoce, sahíjinové postupují jako v řemeslné dílně. *Určí si materiál, určí si tvar, vymyslí způsob opracování a pak teprve konej*, radila matka... To už mu připadalo lehčí tu vázu skutečně uplácat z hlíny a vypálit v peci. Možná, to bylo tím, že ve Druhém věku krenevové pobývali na Tenerisu a dennodenně tvořili pro smrtelníky. Zatímco nyní ve Třetím věku, kdy se sahíjinové přesunuli na satelity, to není tak často zapotřebí, protože tu nejsou smrtelníci, kteří by věci ničili. Sahíjinský přístup Janisovi připadal nudný. Krenevský naopak osvěžující, protože často mimoděk vznikaly věci, které byly mnohem zajímavější, než tvůrce původně zamýšlel.

Jen to musí dostat pod kontrolu.

Grewinu krenevský přístup dohání k nepřičetnosti. *Toto že je jablko? To původní bylo podélně žíhané a toto vypadá jako glóbus!* Postupně se ale Janis donutil dělat to, co od něj matka chtěla. Jakmile uznala, že už není úplný diletant, povolala demony zpět a plně ho svěřila do Cinetovy péče.

Tehdy ji znovu požádal, aby mu ukázala, jakým způsobem bohové nazírají za oponu. Nakonec, když už neničil, nač se podíval, se Grewina uvolila mu nazírání předvést. Ukázala mu, jak zacílit soustředění způsobem, jakým se dnes zaměřil na ta vajíčka v hníždě. Oponu vnímal jako pružnou membránu, kterou společně překonali a mohl se podívat dál. Nezářil očima, ale celou bytostí. Pronikal skrze hmotu a dálku, až se dostal na Teneris. Do kuchyní a prádelen, do mlýnů i do chrámů. Bylo to podobné, jako když dříve naslouchal dimenzionálním šelestům, ale teď k tomu přibýly i obrazy a výsledný

dojem byl plastický. Zatím to ale nedokázal sám, a to ho pořádně štvalo.

V žádném případě! Prohlásila matka, když po ní chtěl ukázat, jak se na Teneris dostat fyzicky. Tvrdila, že na takovou zkušenost není dost zralý. *Zatím jsi jak neřízená střela*, řekla mu. *Tady na Grewu ničíš jen věci, ale na Tenerisu bys stejně snadno mohl ničit lidi.* S nevolí uznal, že má pravdu. Ale od té doby uběhla spousta času. Už se tolik zlepšil... Však když mu to neukáže Grewina, najde někoho jiného. A mezitím se bude pokoušet sám.

Dům jeho matky obložený okrovým pískovcem vůbec nepřipomínal příbytek bohyně Zmaru. Vyhlížel spíše jako sídlo ovdovělé teneriské královny. Působil utěšeně a spořádaně. Plno zelených zákoutí, fontán, květin a soch, všude čisto, klidno a bezpečno.

Dříve, než Janis dospěl k terase a k dokořán otevřeným dveřím do svých pokojů, zaslechl plácání blanitých křídel. Než stačil zvednout hlavu, démon mu přistál přímo před nosem.

„Co to, sakra, tropíš,“ osopil se na něj Janis, „málem jsi ze mě udělal lívanec.“

„To bych si nikdy nedovolil, pane,“ poznamenal uctivě démon. „Dokonce, ani kdyby to bylo možné, jako že není,“ ušklíbnul se.

Janis pohodil paží k obloze. „Jak to, že jsem tě tam nahoře neviděl?“

Cinet nechal křídla zmizet a přidal se k Janisovi. Bok po boku se vraceli k domu. „Nechtěl jsem rušit,“ odpověděl. „Držel jsem se mimo dohled.“

„Na to jsi konečně expert,“ poznamenal jízlivě Janis. Vzpomněl si, jak se na Cineta zlobil, když se poprvé probral. Tolik let mu byl démon nablízku a nikdy nenaznačil ani slovo. *Nemohl jsem, můj pane, bránit se démon. Po zkáze Wobernu, poté, co vás má paní tak dlouho marně hledala, upadla do mráкотného spánku a mne tady zanechala bez rozkazů. Toulal jsem se po Tenerisu a jen díky šťastné náhodě jsem vás na Trnitém ostrově našel. Okamžitě jsem letěl sem a pokoušel se vaši matku probudit. Ale byla úplně mimo, nepodařilo se mi to. Měl jsem pak dvě možnosti. Bud' vaši existenci nahlásit do Jingivonu, což by vás stálo vzhledem k zákonům život, nebo dělat mrtvého brouka, nenápadně na vás dohlížet a čekat, až se bohyně vzbudí. Nemohl jsem vám nic říct, protože vy byste vzhledem ke své povaze potichu nezůstal. Tak jsem stále čekal. Znovu jsem se pokusil Grewinu probudit, když z vás Henrex učinil Erijenova otroka. Ani tehdy jsem neměl štěstí. Naposledy pak těsně předtím, než vás vedli na hranici. Ukázalo se, že jedině váš hlas dokázal bohyni vzbudit...*

Janis nad tím několik dnů uvažoval. Vždycky cítil, že je v tom mlčenlivém důstojníkovi víc, než dává najevo a štválo ho, jak odtažitě se k němu chová. Pak připustil, že Cinet jednal v rámci svých možností správně. Dokonce uznal, že v tom posledním období, kdy byl v Erijenových řetězech, se k němu Cinet choval skvěle.

„Nechybí ti tvá původní práce?“ zajímal se Janis. Cinetovým posláním bylo pronásledovat a trestat lidi, kteří si nevážili daru života a nemístně s ním riskovali. Takové, kteří se pro zábavu ochotně vrhali do každého nebezpečí.

Cinet pokrčil rameny. „Dělal jsem to několik staletí. A v posledních pětadvaceti letech jsem to stejně zanedbával. Weyna je šťastná, že povýšila. Užívá si to. A myslím, že to zvládá se ctí.“

„Matka tě pořád nutí mě hlídat, co?“ uchechtl se.

Démon přikývnul. „Být vám po ruce je teď mým základním posláním. Paní Plamenů má o vás starost. Ještě bude nějaký čas trvat, než budete úplně... v pořádku.“

Dostali se na dvůr. Janis se posadil na kamennou obrubu okrasného bazénku s lekníny a zajel si prsty do vlasů. „Jestli narážíš na to schodiště,“ zavrčel, „neudělal jsem to schválně. Prostě jsem se na tu konstrukci jen zadíval..., a myšlenky se mi zatoulaly a ono se to pohnulo. Tolik křiku vůbec nebylo zapotřebí. Však jsem to zase srovnal.“ Stalo se to včera v podvečer, když procházel halou do knihovny. Jen nakrátko se otřel pohledem o vyřezávané zábradlí toho pitomého schodiště, ani nevěděl, co se mu tou dobou mlelo v hlavě. Možná, že to zábradlí je na takový typ zavěšeného schodiště příliš masivní a bác ho. Celé rameno schodiště se zatřepotalo, obrysy se rozpily a vzápětí znovu ztuhly, ovšem místo masivního složitě vyřezávaného zábradlí schodiště lemovala lehká konstrukce z lesklých kovových tyčí. Vlastně to vůbec nevypadalo špatně. Kazil to jen ten temně fialový koberec. Puf a byl pryč. Nakonec vyměnil nášlapné stupně z černého mramoru. Světlé dřevo je lepší. Výsledek vypadal slibně. Poměrně ponurou místnost prosvětлил a odlehčil. Už otevíral dveře do knihovny, když uslyšel povyk. *Co to má znamenat? rozčilovala se matka. Vždyť to tu vypadá jako na bredeonském daňovém úřadě! Okamžitě to dej zpět!* Vyhověl jí, ačkoliv o tom, jak to vypadá

na daňovém úřadě na Bredeonu, neměl ani ponětí. S kobercem si ale postavil hlavu a ten starý fialový nahradil hráškově zeleným.

„Na začátečníka to nebylo špatné, sire,“ zašklebil se Cinet. „Jednou si to postavíte ve svém domě.“

„Ach ano,“ houknul Janis. „To mi máti tvrdí taky.“

„Toto období brzy skončí,“ řekl povzbudivě Cinet, jako kdyby mu četl myšlenky.

„Nemůžu se dočkat, až odtud vypadnu,“ povzdechl si Janis. Opravdu potřeboval vědět, jak jsou na tom Diren a ostatní... Ale Cinet důrazně tvrdil, že on o poměrech na Tenerisu nemá ani páru, a že ani nemá způsob, jak by to mohl zjistit, protože se od něj nesmí hnout. Janis zatím netušil, do jaké míry mu démon říká pravdu. Dost ho překvapilo, že od chvíle, co ho Grewina vytáhla z ohně, trvalo celý rok, než se probudil. A dalšího půl roku tráví čas tady...učením, aby se vůbec dokázal posadit na židli, aniž by ji předtím neproměnil v plyšového zeleného kozla, což už se mu jednou opravdu stalo.

Cinet vzhlédl k vysokým oknům v prvním patře. „Mám vám připomenout, že k večeři budeme mít hosty. Vaše paní matka očekává, že si na sebe vezmete odpovídající společenský oděv. Začátek po západu slunce.“

Janis znechuceně přikývnul. Matka včera rozeslala po síti pozvánky pro své nejbližší přátele. Bude to vlastně generálka na jeho uvedení do společnosti, které se chystá za deset dní v Jingivonu. Co může očekávat? Hrstkou matčiných přátel, kteří budou mít tu odvahu navštívit jejího exotického syna.

ZUBATÁ GREWINA DOHÁNÍ ZMARNĚNÝ ČAS

Janis stál v šatně a civěl na svůj odraz. Když se poprvé po probuzení uviděl, vlna jeho emocí rozbila zrcadlo na tisíc kousků. Světlé vlasy mu zůstaly, ale přibýly v nich rudé pramínky. Jeho oči už nejsou jen modré, obvod duhovek teď lemuje zlatý kroužek. Zásadní změna se týká pleti. Už není krenevsky stříbrná, ale sahíjinsky nazlátlá. Vzhledem k tomu, jaký měl na sahíjiny názor, z toho příliš nadšený nebyl a stále není. Ještě se s tím srovnává a do zrcadel nahlíží co možná nejméně. Teď ale není zbytí, když mu na krk dýchá bohyně Zmaru.

„Ukaž?“ matka do něj strčila, aby se mohla postavit k němu a podívat se na odraz jejich dvojice. Tenké štíhlé prsty zatahaly za růžek jeho límce. „Ten límec,“ prskla. „Je tak obyčejný. Proč sis nevzal tu krajkovou košili, kterou jsem ti pověsila na věšák?“

„Protože bych se cítil jak komediant, máti,“ houknul. Občas byla strašně umíněná. Když se probudil, byla první, koho uviděl. Ve svých děsivých snech ji vídal rozzlobenou s obličejem zkřiveným vztekem. Jenže teď už ví, že se bála o něho. Teď se ta krásná žena s rudozlatými vlasy na něj měkce usmívala a oči jí tonuly v slzách. Připadal si, jako kdyby ji znal odjakživa. A taky že jo. Celou tu dobu, co žil mezi smrtelníky, si ze sahíjinských bohů utahoval. Na Trnitém ostrově se nechal vysvětit za kněze Grewinina i Henrexova kultu a udělal to především z recese. Alespoň tomu věřil. Velkohubě se o bohy otíral, jak jsou nabubřelí a malicherní, ale vždycky nesmírně provokovali

jeho zvědavost. Už chápal, z čeho to jeho přebujelé sebevědomí pramenilo. Sám sebe pokládal za sirotka, ale hluboko uvnitř tušil, že na něj někde někdo čeká.

Grewinin odraz se na něj mile usmál. „No dobře, zlatíčko. I tak ti to sluší.“ Bohyně si zasněně povzdechla a její tvář se zvlnila smutkem. „Tatínek by na tebe byl pyšný.“

„Díky,“ zamumlal. Někdy ho štvalo, že s ním mluví, jako kdyby mu bylo pět. Ale vzhledem k tomu, že byli tak dlouho rozděleni, jí to nebude vyčítat. Alespoň ne dnes. Odevzdaně jí nabídl rámě. „Tak můžem.“

Jeho úkolem bylo s matkou zavěšenou na jeho předloktí všechny postupně obejít, aby jej mohla hostům představit. Jako kdyby se vrátil o deset let nazpět, kdy ho obdobným způsobem při společenských akcích vláčely dvorní dámy královny Gizely akezonské. Dům byl osvětlený, provoněný směsí citronové trávy a kadidla. Z fonestěny hrála hudba. Matčini známí, bohové i démoni oblečení do jemných barevných látek, se promenádovali chodbami v poschodí a korzovali kolem stolů s lahůdkami v tanečním sále. Díky hodinám teologie z Trnitého ostrova a díky zkušenostem z Komunikační příručky poznal některé níže postavené příslušníky sahíjinského pantheonu. Ale překvapilo jej, když mezi hosty uviděl desítky bytostí, které nebyl schopný nikam zařadit.

„To jsou cizinci,“ řekla pološeptem Grewina. O bytostech ze světů mimo Teneris a jeho satelity Janis dosud jen četl v encyklopedii z matčiny knihovny. Úplně poprvé uviděl zlatě světélkující Wemuřany, kteří se živí světlem a ze světla tvoří barevné iluze. *Na*

Safioka a jeho ženu si dej pozor, šeptala mu do ucha matka. Jejich mentální projekce mohou našince pěkně zmást. Jsou to skvělí diplomaté a arbitři, ale říká se, že většina z nich špehuje pro Alianci.

V Raš-Tannovi, robusním jednoslovně se vyjadřujícím hominidovi, jehož pleť měla barvu vyleštěného hematitu, Janis poznal Quosibana. Grewina jej představila jako poradce Nejvyššího Tyneona v otázkách geologie. Ohromilo jej, že Quosibané staví světy ze sebe samých. Střídají životní úseky. Celá tisíciletí existují v latentní anorganické formě. Nasávají informace od tvorů, kteří se na jejich světě zastaví nebo usadí. V encyklopedii se psalo, že byly zaznamenány případy, kdy smrtelníci na jejich spících tělech postavili celá města.

Vzápětí jim Cinet přivedl trojici rozesmátých mužů, kteří na první pohled vypadali jako domorodí démoni. Ukázalo se ale, že to jsou studenti bredeonské univerzity na prázdninové cestě. Tito živelní běsové ze Sevenke-e žijí běžně na světech smrtelníků. Jejich schopnost "čarovat" je závislá na lidských emocích.

Pak je přišel pozdravit vysoký štíhlý muž s olivovou pleť. Jeho temné oči pod elegantně prohnutými oblouky obočí zářily inteligencí a zájmem. O jeho stehna se otírala jako smůla černá napružená kočovitá šelma. „Dewi!“ usmála se bohyň. „Už je to dobrých sto let, co jsme se viděli naposledy. Když mi Smesmech prozradil, že ses k nám vrátil, musela jsem se s tebou setkat.“

„Drahá Wi,“ zahlaholil cizinec, přiskočil a rychle Grewinu objal. „Tak rád tě vidím.“ Chytil bohyni za ruce a ačkoliv kočka po jeho boku vzdorně prskala, účastně dodal: „Mrzí mě, jak to dopadlo

s Eudorem. Odjakživa tvrdím, že sůsy bychom měli vyhladit. Vymazat celý Vahan z mapy prostoru.“

Grewina si povzdechla a pokývala hlavou. „Sůsové byli jen nástrojem, přáteli. Ale věř mi, ten, kdo to vyvolal, jednou zaplatí.“ Poklepala cizinci po paži a obrátila se k Janisovi. „Eudor mi našťestí dal syna. To je on. Princ Trajanis z Grenedonu. Janisi,“ řekla, „to je můj starý přítel lord Dewi-tan z Brussedey, syn maršála Tracheta Dewi-tana.“

Janis se prkenně uklonil. „Lorde,“ pozdravil. Jeho oči ale přitahovala ta velká černá kočka po cizincově boku. Nevypadala, že by se jí tu líbilo. Pod staženými černými pysky cenila úctyhodné špičáky, temně syčela a mrskala ocasem. Pokud jsou to brůsové, uvažoval Janis, znamená to, že kočka je kočkou jen napůl. Na Brůsse žijí bytosti v trvalé symbióze s bohem Kachadei. Existují ve dvou formách. Humanoidní a zvířecí.

„Hodně jsem o vás slyšel, princi,“ řekl Dewi-tan. „Jsem rád, že jste se zotavil. Toto je má sestra Kerris,“ dodal a pohladil kočku po měkkém kožiše.

Janis nevěděl, jak má reagovat. Podíval se na kočku a uznale kývnul hlavou. „Těší mě, že vás poznávám, slečno Kerris.“

Kočka se v reakci na pozornost, kterou jí věnoval, výhrůžně nahrbila a zavrčela. O brůssecích věděl, že ve zvířecí podobě jsou teritoriální a agresivní, zatímco v lidské podobě trpí depresemi a bolestmi hlavy. Ta kočka nevypadala, že je plachá. Téměř tančila na místě a svaly jí jen hrály. Spíš dělala dojem, že je připravená někoho roztrhat na kusy.

Dewi-tan se rozpačitě usmál. „Raději se pro dnešek rozloučíme. Omluvám se, moje sestra se zotavuje z nemoci. Tolik bytostí pohromadě ji znervózňuje. Musí se naučit toleranci.“ Poslední slova Dewi-tan téměř zasyčel. Uchopil kočku za chomáč chlupů na hřbetě, přinutil ji se zklidnit a řekl: „Doufám, že než se pohneme dál, ještě se uvidíme, princí.“

Janis se zatajeným dechem sledoval, jak ti dva odchází. Oba se pohybovali plynule a tiše, jako šelmy plížící se džunglí. To už mu matka klepala na rameno. „Tady je má přítelkyně Seobhan, Trajanisi.“

Spatřil elegantní štíhlou bytost oblečenou v ocelově modrých šatech. Její pleť byla nakrabacená do stovek jemných vrásek, ale paradoxně jí to neubíralo na půvabu. Naopak. Byla až třeslutě krásná. Janis se neubráníl překvapenému vyjeknutí, když k němu natáhla paži a prsty tenkými jako větvičky jej pohladila po tváři. „Trajanisi,“ pronesla cizinka. Její hlas připomínal šelest listí ve větru. Oči bez bělma připomínaly bezedné studny.

„Madam,“ zamumlal prkenně Janis, uchvácený hloubkou těch očí.

Kouzlo pominulo, jakmile Seobhan zamrkala. Stočila svůj pohled za Janisovo rameno a roztáhla své tenké rty do uličnického úsměvu.

„Seobhan s tebou žertuje, drahý,“ ozvala se napjatým hlasem Grewina.

„Je roztomilý Wi,“ řekla Grewině šelestivě Seobhan. Pak se otočila k Janisovi: „Pro příště bys měl vědět, že stromistům se nemáš dívat do očí.“ Než stačil Janis jakkoliv zareagovat, stromista se znovu obrátila na jeho matku: „Ještě si promluvíme, drahá,“ dodala a vzdálila se.

Janis si vzpomněl, že stromisté jsou cestovatelé. Umí protahovat svá těla do nepředstavitelných dálek. Sprádají koridory mezi světy, kterými mohou přepravovat jiné tvory. Zapouštějí kořeny současně na startu i v cíli, tvoří mosty. Množí se převážně generativně jako hominidé, ale ve ztížených podmínkách i pučením. Na jazyk se mu draly stovky otázek, ale pak uviděl bytost tak podivnou, že na dotazy zapomněl.

„Kdo, nebo co je tamto?“ dotázal se, když u pultu s nabídkou nápojů uviděl stvoření, jehož kontury se mihotavě chvěly. Při bližším zkoumání bylo patrné, že tělo sestává z kuliček o velikosti bobulí hroznového vína, které se mezi sebou různě přeskupují.

Grewinina tvář se znechuceně stáhla. „To je polymorf ze systémů Pochran,“ řekla. „Jejich podstatu tvoří roj. Existují buď ve formě koule, nebo se tvarují do lidských podob. Na veřejnosti se všichni představují pod stejným jménem. Odlišují se jen mezi sebou vzájemně. Milují odhalování záhad. Často se angažují jako pátrači a vyšetřovatelé. Množí se dělením.“

„Nezdá se, že bys ho tu ráda viděla,“ poznamenal.

„Především jsem ho sem vůbec nezvala,“ odpověděla úsečně. „Jenže tady ten parchant je oficiálním přidělcem Aliance na Tyneonově dvoře v Jingivonu. Formálně má povolení vlézt, kam se mu zlíbí. Ani nevím, jestli je to tentýž exemplář, se kterým jsem se znala v době před pádem Gredonu. Vypadají všichni stejně... neuspořádaně. No, co už. Představím vás. Oslovuj ho *muhaji*. To je jejich obvyklý formální titul.“

Vedla Janise k polymorfovi, který za tu dobu, co na něj civěli, už určitě poznal, že se baví o něm. Janis sledoval, jak se reliéf cizincovy postavy mihotavě mění. Vydal se jim v ústrety, ale spíše než chůze to vypadalo, jako by se jednotlivé jeho součásti převalovaly směrem k nim.

„Velevážená Paní Plamenného moře,“ řekl polymorf, položil si paži na hrudník a uctivě sklonil hlavu. „Chybí nám slova, kterými bychom vyjádřili svou vděčnost za možnost být přítomni uvedení vašeho syna do společnosti. Musíme přiznat, že jeho dramatický osud nás zcela uchvátil.“ Jeho hlas připomínal skřípání skleněného střepu o kámen a nebylo patrné, odkud vychází. Určitě ne z napodobeniny úst, která zůstávala semknutá. Oči, nebo alespoň to, co je připomínalo, neomaladě stácel směrem k Janisovi.

„Děkuji, velevážený muhaji,“ řekla upjatě Grewina. Ukázala na Janise: „Můj syn, princ Trajanis z Grenedonu.“

„Rád vás poznávám, muhaji,“ řekl neutrálním tónem Janis.

Polymorf se přivalil blíž a reliéf jeho těla se zatetelil. „Princi Trajanisi,“ řekl, „přijďte mne navštívit do mé rezidence na Dračím nábřeží. Hosty přijímám každou druhou sobotu v měsíci.“

„Děkuji,“ zamumlal Janis. „Určitě si některou ze druhých sobot v měsíci udělám čas.“

Jakmile se dostali z doslechu, Grewina zašeptala: „Vážně k němu chceš jít?“

„Hm, ani ne,“ zabručel Janis. „V dohledné době mám spoustu jiných starostí...“

„Dej si na něj pozor. Bude z tebe tahat informace. Rozhodně k němu nesmíš jít sám, protože...“ Dostali se do středu sálu, když se Grewina zarazila a zaklela: „Do súsí prdele! To snad není možné! Seneda. Co tady dělá? Ne, že bych tu mrchu pozvala. Nejspíš se přilepila na svého syna. Smesmechovi je dávno přes tři sta a ona kolem něho rejdí, jako kdyby mu zapomněla vyměnit plínku,“ hartusila. Nenápadně ukázala ke stolku s nápoji. Postával tam hezký sahíjin s vlasy výrazně měděné barvy natuženými do ostrých bodlinek. Oblečený byl v černých kalhotách zastrčených do vysokých bot a černé košili s bílými puntíky. Zaníceně gestikuloval a cosi vyprávěl dvojici plamenných démonek. „Vidíš ho? To je Smesmech. Syn Tyneona a Senedy. Bůh veselosti. Ovšem zlí jazykové mu říkají bůh zmatku.“

„Zdá se, že ho máš ráda,“ poznamenal Janis. No, ta puntíkatá košile vypadala trochu divoce, ale když se to Smesmechovi líbí...

„Mám,“ uchechtla se Grewina. „Hlavně proto, že o něm Seneda mluví jako o životním zklamání. No pojďme tu starou dračici pozdravit, ať to máme za sebou.“ Táhla Janise přímo k hloučku démonek sešikovaných kolem trojice bohyň ověšených šperky. Vévodila jim měsíční bohyně Seneda v lesklé cínově šedé toaletě s čelenkou zdobenou černými a čirými kameny. Trsuah se kdysi zmínil, že přesně takovou nosila Qlea ve Druhém věku. Je možné, že jde o tentýž šperk? Jak se matka se synem blížili, otočily se k nim i ty dvě další. Ta v oranžovém poněkud beztvarem kaftanu s kaštanovými vlasy smotanými do pevného uzlu, je nepochybně víla Ordana, dcera boha Mreona a stromisty Jevonary. O Ordane se ví, že zapáleně řeší

i ty nejmalichernější akademické spory. Miluje filosofické disputace a má přehled o myslitelích ze světů daleko za hranicemi tenerisské soustavy. Poslední z trojlístku je Lijana. Opravdu hezká dcera bohyně Erix a riiberionského boha tmy Tanaky, se kterou Janis jako Gwenův První rádce přes orakulum už komunikoval.

Zatímco Ordana Janise pozorovala jako sběratel můru přišpendlenou v krabičce a Lijana se povzbudivě usmívala, Seneda na něj zírala jako na zblešené, roztrhané kanape, ze kterého trčí žíně a kterého je třeba se co nejrychleji zbavit.

Grewina Senedin výraz ignorovala. „Dovol, drahá sestro, abych ti představila svého syna, Trajanise,“ zapředla sladce.

Patronka měsíce a ochránkyně rodiny prohnula tenké rty do úsměvu a natáhla Janisovým směrem ruku hřbetem nahoru s prsty znaveně visícími k zemi. Nejspíš tím dávala najevo, že buran jako on potřebuje popostrčit. Výmluvněji už své představy naznačit nemohla. Janis její dlaň podebral a decentně políbil na hřbet zápěstí. „Madam,“ pozdravil ji, „je mi potěšením.“ Ani se nenamáhal usmát. Nakrátko se zasníl, co by se asi stalo, kdyby Senedinu dlaň pootočil a pořádně s ní zatřásl.

Grewina ho pak představila Ordaně a Lijaně. Obě dámy spustily jedna přes druhou. Ordana se okamžitě zajímala o zakázaný kabinet diákona Beltena na Trnitém ostrově, Lijana Janisovi připomněla, že si vzpomíná, jak spolu mluvili přes orakulum v matčině chrámu. Janis by byl rád Ordaně vysvětlil, že v zakázaném kabinetě byl jen jednou a ještě omylem a Lijaně by byl rád řekl, jakou mu tehdy tím svolením s budováním výstaviště udělala radost, ale Seneda je přerušila.

„Zdá se, že se ti vede lépe,“ zaševalila měsíční bohyně. Rozhlédla se kolem a máchla paží. „Slyšela jsem, že máš rád změnu.“ Janis se zamračil. Žádné z jeho nechtěných interiérových úprav teď nebyly patrné. Pak se Seneda obrátila ke Grewině a dodala: „Na tvém místě bych s tím nespěchala, drahá. Nemůžeš ho přetěžovat. Možná ještě tak rok nebo dva, než ho v Jingivonu předvedeš...“

Grewina přimhouřila oči. „Z čeho tak usuzuješ, sestro?“

Seneda obrátila oči v sloup. „Ale Wi! Nesnaž se popírat, že to nevidíš! Tvůj syn žil pětatřicet let na Tenerisu. To, co mu vtloukli do hlavy na hodinách teologie, mu tady bude k ničemu. A nezapomeň na jeho divokou krenevskou součást. Bude to chtít trpělivost, disciplínu a spoustu času na síti, než ho alespoň trochu zkultivuješ...“

Její slova Janise přinutila zatnout pěsti. Vděčný rokům v Gwenově diplomacii se na Senedu mile usmál. Jako nefalšovaný idiot civěl bohyni přímo do očí a hlasem, ze kterého obdiv a upřímné zanícení přímo číselo, zahlaholil: „Nastotisékrát děkuji, madam! Takovou péči si ani nezasloužím!“

V duchu se probíral základními atributy sajíhinské mytologie, aby si zdůvodnil, proč na tu mrchu musí být milý. Velká devítka bohů Třetího věku povstala z víry tenerisanů. Není náhodou, že Teneris má devět měsíců: Tynn, Senedion, Greww, Emdewin, Erixon, Mreanon, Fasion, Ixion a Henrex. Sahíjínští bohové se zrodili na nich. Tynneon na Tynnu, Seneda na Senedionu a tak dál.

Tynneon je bohem slunce a vůle, ale jeho žena je patronkou světa za oponou – dohlíží na všechny satelity. Každý Sahíjin obývá ten svůj, ovšem na největším, na Tynnu se rozkládá sídlo Jingivon. Je

nejstarším osídleným místem a je zvláštní, že název města Jingivon se i přes změny vládnoucích božských ras nezměnil. Tyneon je sice králem a předsedá Emdewonově koncilu, ale především se věnuje svým výzkumům. Seneda se jako patronka vzájemnosti a rodiny stará o vztahy smrtelníků, a taky se opravdu ráda vměšuje do záležitostí bytostí žijících za oponou.

Bohyně měsíce podezřívavě přimhouřila oči, jako by si nebyla jistá, jak ty věty Janis myslel. On ale na tváři vši mocí udržel bezelstný výraz. Seneda objala Lijanu s Ordanou kolem ramen, což nebylo těžké, protože byla mnohem vyšší než ony. „Jistě, že si to zasloužíš, hochu. Jsme tady, abychom ti pomohly se zařadit. Ordana tě naučí základy Protokolu a Lijana ti povypráví o každodenních věcech.“ Seneda se pak obrátila na Grewinu a jemně se uchichtla. „Nemůže se tu pohybovat jako divoch. Slyšela jsem, že se dokonce pokoušel létat...“

„Už jsme si to vysvětlili,“ namítla upjatě Grewina.

Janis sledoval, jak hosté v hloučku kolem nich pilně natahují uši. Připadal si jako pitomec. Přirozeně, že se o létání snažil, než mu bylo vysvětleno, že to nemá zapotřebí. Jen démoni tady létají. Na delší vzdálenosti. Na kratší trasy chodí pěšky stejně jako ostatní, jinak by byli považováni za nezdvořáky. Bohové se přemisťují pouhým napřením vůle. Stačí pomyslet na místo a vzápětí jsou v cíli. Janis už se přesvědčil, že to není tak snadné, jak to na první pohled vypadá. Při létání i přemisťování je nezbytné mít základní povědomí o topologii prostoru.

„Pevně věřím, žes mu vysvětlila i ty... ehm...delikátní věci, Wi,“ řekla starostlivým tónem Seneda. „Nechtěla bych se dočkat nějakého...ehm...nedopatření. Víš, jak to myslím?“

Grewina se na měsíční patronku kysele usmála. „Ó, to si nedělej starosti, drahá.“ Chňapla Janise za ruku, mrkla na obě nižší bohyně: „A teď nás, dámy, omluvte. Musíme se věnovat dalším hostům.“

„Ale já tu nikoho důležitějšího než nás nevidím, Wi,“ volala za nimi Seneda. „Ještě proberem ty lekce...“

Grewina už Janise vlekla na druhý konec sálu. Každého mile pozdravila, ale jakmile se odvrátila, drtila mezi zuby kletby. Proplétali se mezi stolky s občerstvením. Jídlo vypadalo tak lákavě, že Janis neodolal a v rychlosti si jeden krémový dortík ukradl. Už si ověřil, že to může bez obav konzumovat, ale obejde se i bez toho. Jídlo zde bylo jen pro potěšení.

SAHÍJINSKÉ PARTIKULE

Matka mu průběžně představovala své známé. Všichni už o něm slyšeli z drbů na síti. Byli přesvědčení, že znají jeho příběh do nejpodrobnějších detailů. Jejich zvědavé dotazy a zasvěcené komentáře by Janisovi připadaly zábavné, kdyby se netýkaly jeho samotného. *Ne, opravdu nespával se svou krenevskou babičkou. Ne, on Erijena Restenovi nevydal. Ano, byl to on, kdo zabil Gwenova švagra Emericha a klidně by to udělal znova.*

Jen slib matce, že se bude chovat slušně, mu zabránil z trucu přebarvit stěny nazeleno a místo lustrů pod strop zavěsit zahradní konve. Několikrát mu myšlenky utekly, a objekty, na které se právě díval, se začaly povážlivě mihotat. Pokaždé se však včas zarazil. Znovu a znovu si ověřoval, jak ve světě upleteném z mysteria víry podléhá vše hmatatelné jeho okamžitému rozpoložení.

Vrtalo mu v hlavě, čím Seneda jeho matku tak kolosálně naštvála. Dostali se do chodby, kde mohli korzovat bez zvědavých uší. „O co šlo se Senedou?“ otázal se.

„Je to stará kráva,“ zasyčela Grewina.

„Tak nějak jsem si všiml,“ uchechtl se. „Nemá mě ráda osobně nebo čistě z principu? Copak i ona věří tomu, že jsem spal s Qleou? Nebo mě nenávidí, protože jsem míšenec?“ Sám dobře věděl, že sahíjinové až na řídké výjimky, ke kterým došlo v raných dobách, se

na smíšené potomstvo dívají s nelibostí. Došlo to tak daleko, až mísení ras v roce tři po Vítězné bitvě zakázali úplně.

Grewina pořásla hlavou. „V partikuli omcetset Osvíceného Protolu,“ řekla, „je napsáno, že Sahíjin nesmí zplodit potomka s démonem, smrtelníkem, skřetem, ani další primitivnější bytostí. O krenevech tam není ani slovo. Chceš snad říct, že krenevové jsou ve vývoji za skřety?“

„Stejně je s podivem, že jsem vůbec naživu,“ poznamenal. „Můj otec byl napůl krenev a napůl smrtelník.“

„Tvá krenevská část je umenšená,“ vybafla. „Jsi především Sahíjin.“ Máchla paží k velkému zrcadlu na podestě. „Jen se na sebe podívej! Jsi bůh.“

„Nevím, kdo vlastně jsem. Necítím se jako sahíjin,“ procedil mezi zuby.

„A jak si myslíš, že by ses měl cítit?“ ušklíbła se. „Zvykni si na to, že jsi sahíjin. Krenevové byli neomalení a krutí.“

„Ale taky tvořiví a hraví,“ oponoval. „Umožňovali smrtelníkům rozvoj.“

Rozčileně pohodila hlavou. „Ale co hrozivých kataklyzmat se za jejich vlády odehrálo!“

„To ano,“ hekl. „Připouštím, že se chovali jako hovada, když smrtelníky mordovali jen pro zábavu. Ale dělali to ojediněle. Až Sahíjinové to začali pod pláštěm dobrých úmyslů dělat organizovaně a ve velkém.“

Nechápavě zamžikala. „Jsme přece jejich bohové. Jsme takoví, jaké si nás vymodlili. Potřebují, aby na ně někdo dohlížel a pečoval o jejich blaho...“

Vztekle pohodil hlavou: „Co je moc, to je moc. Narodili jste se sice z jejich víry, ale máte rozum a vůli. Nenechali jste těm ubožákům vůbec žádnou možnost svobodného rozvoje. Nemají odvahu se posunout za hranice, které jste jim určili.“

„Jsou to smrtelníci,“ namítla. „Vždycky budou mít hranice.“

Myslím hranice v idejích,“ zavrčel. „Přešlapují na místě. Vědu a magii dali pod palec hierokracii a ta postupně všechno, co by mohlo hranice poznání posunout, likviduje. Posledním ostrůvkem pokroku se stal Trnitý ostrov a i tam se přístupná část knihovny neustále zmenšuje. Skutečnost podaná ústy kněží nebo orakul se nikdy nejeví jednoznačně. Dobro a zlo nelze odlišit, pravda a lež se dá zaměnit, všechny ty vaše alibistické manýry...“

Matčin výraz se zatvrdil. „Chápu, že je to pro tebe nové. Ale tvá podstata je složená ze tří složek a ta sahíjinská je největší, tak se s tím srovnej. Brzy tě představím v Jingivonu. Poslední, co bych chtěla, by bylo, aby ses tam uvedl jako kritik a kverulant... Nemusí se ti líbit Senediny manýry, ale pro příště si prosím ten sarkasmus odpusť.“

„Mám se chovat jak panák na klíček?“ zeptal se napruženě.

Unaveně si povzdechla. „To zrovna ne. Jenom si uvědom, že se budeš ucházet o přijetí...do opravdu elitní společnosti. Je třeba tak činit bez ironie a šaškování. Henrex si výhrou v souboji vybojoval změnu partikule Protokolu, který zakazoval bytostem krenevského původu pobyt za Oponou. Došlo i ke zrušení absolutního zákazu

reprodukce, který Tyneon prosadil po válce. S určitými výjimkami se teď i nám, mladorodým, umožňuje totéž, co prostým démonům. Právo na jednoho potomka za existenci.

A co je nejdůležitější, v Protokolu není ani zmínka o vymáhání práva zpětně. Znamená to, že i na můj přestupek, i když já stále trvám na tom, že jsem se žádného nedopustila, se pohlíží jak na promlčený.“

Naštvaně stáhl ústa. „Mám se ucházet o hodnocení jak býček před plemenářskou komisí... Proč jste mě vlastně s otcem chtěli? Museli jste vědět, že to bude průšvih!“ Sestoupali po schodech do přízemí a zabraní do hovoru směřovali k rozevřeným dveřím na osvětlené nádvoří.

Grewina potřásla hlavou. „To není fér, Trajanisi. Tvého otce jsem velmi milovala a on miloval mne. Dobře jsem věděla, že příbuzní by mi dítě s ním nedovolili. Kdyby se tehdy provalilo, že jsem porušila Protokol, zabili by tě. Už se to stalo. Bohyni Ixoně dokonce dvakrát. Nemohla jsem to riskovat. Dokonce jsem Doriho přesvědčovala, aby se oženil se smrtelnicí a jako každý normální monarcha založil rodinu. Ale on chtěl mít dítě jenom se mnou.

„Nedivím se,“ prsknul, „byl to krenev, a ti pokrytecké hrátky nesnáší.“ Došli k fontáně ozářené barevnými lampiony visícími na okrasných keřích kolem. Posadili se na kamennou lavičku.

Grewina se kousla do rtu. Její zlatě se mihotající profil vypadal na pozadí zšeřelého nádvoří nezvykle křehce a zranitelně. „Naoko jsme se rozešli a scházeli jsme se tajně v zámečku v březovém hájku. Když jsem tě přivedla na svět, nechtěla jsem se od tebe hnout, ale riziko, že mne s tebou někdo uvidí, vzrůstalo s časem. Jakmile jsi měl tři měsíce,

Dori tě odvezl domů a prohlásil, že jsi synem jeho milenky. Vypadal jsi jako normální lidské dítě, protože ses narodil ve smrtelném těle. Jen široké vodivé rozhraní dávalo najevo, že jsi jiný. Ale na Grenedonském dvoře zase tolik mágů nebylo. Byl z toho skandál. Dvorní rada na Doriho naléhala, aby se pořádně oženil, ale on o tom nechtěl ani slyšet. Královna Silsea byla tou dobou už mrtvá. Tvůj dědeček, starý král Hachen, se zlobil, protože chtěl legitimního dědice, ale dlouho mu to nevydrželo, protože jsi byl skutečně moc pěkný chlapec. Jen co se veřejné mínění uklidnilo, zase jsme se s tvým otcem začali scházet. Ve skrytu našich komnat jsme mohli být jako rodina, jen dokud jsi byl malinký, protože kdybys mi před kýmkoliv řekl „mami“, buď si jistý, že by se to rozneslo. Nikdy bych nemohla riskovat to nejdražší, co jsme s Dorim měli. Tebe. Tvůj život.“ Odmlčela se, jako by už neměla sílu dál pokračovat.

Jeho vztek nahradil stín sympatií. „Omlouvám se,“ zabručel, „neměl jsem na tebe křičet.“

Bohyně sepjala ruce složené v klíně a srdceryvně si povzdychla. Janisovi to připadalo zvláštní. Jí a Temného se smrtelníci obávali nejvíce. „Kdybych mohla, spoustu věcí bych zařídila jinak. Především, kdybych věděla, že je Dori napůl Krenev. Co se tvého původu týká, je na lamentace pozdě. Jiný domov, než tento, teď nemáš. Jsem tvá matka a mám tě ráda. Celé roky jsem se kvůli tobě trápila. Nedovolím, aby ti ublížili.“

„Dokážu se o sebe postarat.“

„Tomu věřím, ale zpočátku si nechej poradit.“ Grewina vstala. Vzdálený šum hlasů a melodii linoucí se z otevřených okem tanečního

sálu rozřízlo dvojí tenké hvízdnutí. „Pozvala jsem pár tvých starých známých. Myslím, že právě dorazili.“

Janis matce už už chtěl připomenout, že jeho původní dotaz a sice, co měla Seneda na mysli, když mluvila o „delikátních věcech“, nezodpověděla, ale Grewina byla na odchodu. Naráz vypadala tak přepadle, že se rozhodl odložit to na jindy.

STAŘÍ ZNÁMÍ

Od branky do bylinkové zahrady se blížily dvě postavy.

„Jak stádo prasat! Říkala jsem ti, abys dával pozor, ty mamlase,“ hartusila ta drobnější s hřívou rozevlátých vlasů, která při chůzi netrpělivě poskakovala kolem toho velkého.

„Nebyl jsem tu věky, hysterko,“ ozval se povědomým chraplákem ten velký, který si to rázoval přes nádvoří přímo k fontáně. Byl modrý a na čele měl čtyři rohy. Byl oblečený do dlouhého černého pláště. Vzadu mu šos zvedal elegantně prohnutý ocas zakončený ostrým bodcem. „Před sto lety tam býval výběh pro koně. Jak jsem mohl vědět, že teď tam bude jakási divná skládačka z kamenů?“

„Skládanka!“ prskla ta drobná. „To je kamenná zídka stočená do spirály. Moderní bylinková zahrádka, ty ignorante!“

Janis vstal. „Tahu, Weyno?“

„Trajanisi!“ zvolali oba současně. Weyna ve své krásné zubaté podobě se mu s chichotáním pověsila kolem krku. „Co říkáš na svět za oponou? To je nářez, co? Už konečně chápeš, že bych tě nikdy neroztrhala, můj princí?“

Janis ze sebe démonku jemně sundal. „Celou dobu jsi věděla, kdo jsem?“

Weyna se zatočila dokola na patě. „Věděla jsem, že jsi napůl Sahíjin. Jenom já a Cinet jsme to věděli. Nikdo jiný. Když šlo do

tuhého, pokoušeli jsme se naši paní probudit, ale nešlo to. Probudil ji až tvůj hlas.“

„A ty, Tahu?“ otočil se Janis k Trsuahovi.

Modrák se zatvářil rozpačitě. „No, já jsem nějaké tušení měl. Celé ty roky. Když sis začal s Ravensem, jenom se mi to potvrdilo. Byla to šlupka.“

Weyna na Trsuaha udělala ošklivý obličej. „Kdybychom si my dva více důvěřovali...“

„To nešlo,“ zamumlal ponuře Trsuah. „Hlavně já jsem nemohl...“

„No jasně,“ skočil mu do řeči Janis. „Formálně patříš Tyneonovi. Kdyby se profláklo, že se s Ravensem vídáš...“ Opatrně poplácal modráka po rameni. „Je mi moc líto, jak to s ním dopadlo. Vím, že jste si byli...blízcí.“

Trsuah pokrčil rameny. „To už tak mezi tvůrcem a výtvozem...bývá“

Weyna si hravě poskočila. „Už toho nechejte. Co se stalo, nedá se změnit.“ Pohodila paží k osvětleným oknům tanečního sálu. „Půjdeme tam? Zůstaly tam ještě nějaké zákusky?“

Trsuah si znechuceně odfouknul: „Jak malá.“

„Hej!“ křikla. „Mějte trochu uznání! Věky jsem pendlovala mezi Tenerisem a Plamenným mořem. Myslela jsem, že jak převezmu Cinetovu práci, budu mít více klidu. Prdlajs! Smrtníci jsou jak praštění! Jeden vyprovokuje souboj kvůli barvě čepice a nechá si napráskat tři kulky do břicha, další si podřeže žíly kvůli nešťastné lásce. Lopota s nimi, to je marnost nad marnost...“ Lítostivě si povzdechla. „Tady na Grewwu jsem byla naposledy v den, kdy tě sem má paní

přinesla. Je to nespravedlivé. Vždycky, když jsou tu hosté a je tu plno dobrot, já mám službu.“

„Možná máti nechce, abys přibrala,“ vyprsknul Janis.

Weyna si dupla. „Aspoň jednou mě nechejte si užít!“

„Pro všechny svaté, už běž!“ zavrčel Trsuah.

„A seber mi tam tři krémové košíčky, zlato,“ uchechtl se Janis.

Démonka zmizela jak blesk. „Teď si promluvme vážně,“ řekl Janis. „Ale pojd’me někam stranou. Nechci, aby pro mě Seneda Weynu poslala.“ Ukázal směrem k brance. „Rovnou napravíme, cos zplanýroval.“

Žádná hrůza to nebyla. Stačilo porovnat pocuchané keříky rozmarýny. „Řekni mi, co je s Direnem, s Bellsambarou a s Vivon,“ požádal Trsuaha Janis, když se posadili na kamennou zídku. „A taky potřebuju nějak kontaktovat Mreona. Kvůli Neceomovi. Je to moje vina, že v Akezonu zapršelo. To já Nece tehdy přivolal...“

Trsuah si položil hlavu do dlaní. „To je všechno, Nisi? Co takhle poslat mě za Tyneonem, abych ho popohnal v hledání Hybného impulsu?“

„To by taky nebylo na škodu,“ vyhrknul Janis. Uvědomoval si, že to přehání. Trsuah je prvním Tyneonovým démonem. Je na ráně. Nemůže od něj čekat, že se rozkrájí jen ze staré známosti. Ale přes to všechno měl Janis potřebu modráka popíchnout. Tolik let se vídali a modrák mu neřekl ani popel. Na Weynu se nezlobil, protože démonka byla zkrátka velké dítě.

„Vím, že jsi našťvaný,“ zabručel modrák. „Mrzí mě, co udělali z Direnem. Kdyby existovalo cokoliv, co by to mohlo změnit...“

„No, ty aspoň víš, co s ním je,“ zavrčel Janis. „Já nevím nic, protože mě tu drží jak těsto v díži“

Trsuah nedůvěřivě přimhouřil oči. „Jsi tu půldruhého roku. Cos tu, ksakru, celou tu dobu dělal? Šukal matčiny služebné?“

Janis kopl do kamenné zídky. „Nejdřív jsem spal, pak jsem demoloval dům. A potom jsem se učil to...zvládat. Matka s Cinetem...“

Trsuahova tvář se zavlnila nevolí. „Ten tichošlápek Cinet. Pořád jsem bádal, kam před dvaceti lety zmizel. A on si hrál dole na vojáčky! Kdo by to byl řekl?“

„Jo, pořádně mi ty roky pil krev,“ přiznal Janis. „Teď se hájí, že mě jenom hlídal, abych se nedostal do průšvihů. Že nemohl dělat nic zásadního, protože matka spala. Obával se, že by mě mladorodí zlikvidovali.“

„To by se asi stalo,“ řekl neochotně modrák. „Eudorova krev, chápeš...“

„Matka ho teď zaměstnala jako mého osobního strážce. Lepí se na mě, kudy chodím. Až se divím, že už tu neslídí...“

„Nechej to na Wey,“ uchechtl se modrák. „Zabaví ho. Vždycky měl pro ni slabost.“

Janis chytil démona za paži. „Tak už mě přestaň napínat, Tahu,“ brouknul. „Co se děje na Tenerisu? A co Bell? Není ona tak náhodou královnou Ohnivých démonů?“

„Už ne,“ řekl Trsuah. „Chytili ji, když slídila v Henrexově věži. Přesněji, Vivon ji přistihla.“

„Kdy se to stalo?“ vyjekl Janis.

Trsuah udiveně zamžikal. „Před...půl rokem. Vždyť toho byla plná síť...“

„To jsem ještě napůl spal,“ vypravil ze sebe Janis. Tou dobou se teprve horko těžko začínal orientovat v nové existenci.

Démon se rozpačitě ošil. „Ach tak, zapomněl jsem. Věc se má tak, že Bellsambara přiznala, že hledala hemakritt. Ten kámen by kletbu zřejmě nezlomil a Direnovy síly neprobudil. Spíš by ho zabil. Ale ona to chtěla zkusit. Možná spoléhala, že bude Diren odolnější než Ravens, protože je míšenec. Taky kalkulovala s tím, že Direna proklel jen Henrex, zatímco na ostatní krenevy se sahíjinové při proklínání spojili. Odsoudili ji k vytřídění. Vykonavatelem je Sebass. Pokud ji už nepopravil, dřív, či později to udělá...Neváhal se chlubit, že jí to osladí. Chce, aby všichni démoni věděli, co se stane, když se vzeprou proti Protokolu.“

„Kde ji Sebass drží?“

„Vím já?“ zavrčel Trsuah. „Jako patron Protokolu má pobočky na všech satelitech včetně Tynnu a jeden má dokonce i na náhorní plošině Měděných hor na Tenerisu. Bellsambara je ztracená, Nisi. A možná, že je to tak lepší. To, že tolik riskovala, jasně vypovídá, že vlivem Ravensovy smrti přišla o rozum...“

Janis to tak beznadějně neviděl, ale zatím to odsunul stranou. „Fajn,“ houknul. „Co je s Direnem?“

„Proč tě to, sakra, zajímá?“

„Doufám, že se k němu Riva chová slušně...“

Trsuah se rozpačitě ošil. „Hm. Není s Rivou. Je s tím Nemesijcem.“

Janis se chytil za hlavu. „Erijen je psychopat! Jak to mohla ta hloupá ženská dopustit?“

„Ta malá s tím nemá nic společného. Její otec to dostal příkazem.“

„Resten je císař!“ rozčílil se Janis. „Nepřijímá příkazy. A slíbil mi, že se o Direna postará!“

„Můj princi,“ zamručel smířlivě Trsuah, „uvědom si, komu Resten slouží. Od koho mu diákon Belten posílá příkazy.“

„Henrex,“ procedil skrze zuby Janis. „Ten hajzl.“

„Erijen Nemesijský má u Henrexe velké zásluhy,“ řekl opatrně Trsuah. „Takže i císař, jako je Resten z Gondotu, to musí skousnout.“

„Viděl jsi ho?“

Démon si roztržitě pohrával se špičkou ocasu. „Proč bych měl? Psychopatů potkávám i tak dost.“

„Nemyslel jsem Erijena,“ prsknul Janis. „Direna.“

„Och, to ne. Jako démon bolesti pomáhám jen smrtelníkům. Na Direna by to nefungovalo.“

Janis bezmocně sevřel pěsti. „Takže předpokládáš, že si ho ten úchyl vychutnává.“

Trsuah na něj upřel oči s jasně oranžovými duhovkami. „Je to krenev. Něco snese.“

„Musím se k němu dostat,“ zabručel Janis. „Zkoušel jsem se přepasírovat, ale, sakra, nejde mi to! Potřebuju, abys mi ukázal, jak. Matka tvrdí, že na to nejsem zralý, ale nemůžu nechat Direna Erijenovi napospas. Snažil jsem se tam dolů aspoň podívat, ale asi jsem nějaký opožděný. Pokaždé narazím na oponu a...dál už to nejde.“

Tahu, krucinál, přísahám, že se nikdo nedozví, žes to byl ty, kdo mi to ukázal. Prosím.“

Modrák udiveně otevřel ústa. „Cožpak... Matka ti to neřekla?“

„Co? Že jsem mrzák?“ houkl, „to se vlastnímu dítěti říká dost těžko. Asi k tomu teprve sbírá odvalu.“

Trsuah zakoulel očima. „Mrzák?“ uchechtl se. „Takový nesmysl! Přes oponu se vizuálně ani fyzicky sám prostě nedostaneš, protože jsi zablokovaný. Myslel jsem, že to víš. Prý je proto nepřeborné množství důvodů.“

Janis se přinutil zůstat v klidu. „Například?“ zasyčel.

Trsuah bezradně pokrčil rameny. „Já nejsem ten, kterému by Emdewon se Sebasem posílali oběžníky. Jen jsem slyšel, že to dohodli, když jsi byl v kómatu. Všech devět sahíjinů včetně tvé paní matky na tebe vpletlo a hodilo kolektivní kletbu. Takže se poptej u ní.“

„Udělal mi to, když jsem spal?“ vypravil ze sebe Janis.

Trsuah si chrčivě odkašlal. „Ve spánku ses tomu nemohl bránit, to dá rozum. Taky nevíš, jak to dělali, a proto to nemůžeš sám zvrátit. Je mi líto.“

Na to už Janis neměl co říct. Nebyl pánem svého osudu jako smrtelník, a už vůbec ne jako krenev. Naivně si myslel, že teď to konečně změní. „Promluvím si o tom s matkou,“ zamručel. „Ale ty mi slib, že až tě Tyneon zase pustí za oponu, tak se na Direna podíváš...“

Trsuah si syčivě povzdechl. „Tyneon mi to výslovně zakázal. Prý je to čistě Henrexova záležitost. Řekl mi, že mu nevádí, že jsem Direna učil, když vyrůstal, ale že ho štve, že jsem udržoval kontakt s Ravensem. Je to prý i moje vina, že Ravens dopadl, jak dopadl. Prý

už jsem se do krenevských věcí pletl až až a že pokud to udělám ještě jednou, bez milosti mě vytrídí. Ani si neumím představit, co by se mnou udělal, kdyby zjistil, že jsem to byl já, kdo pro Ravense vylovil to žezlo. To už bych tu s tebou nemluvil.“

„Dobrá,“ vypravil ze sebe Janis. „A mohl bys alespoň promluvit s tím blbem Mreonem? Přimluvit se za Neceoma? Sved' to na mně. Řekni mu, že jsem se ti trapně chlubil, jak jsem Neceoma podfouknul, abych z Mreona udělal hlupáka.“

Trsuah pokýval hlavou. „To by mohlo zabrat,“ řekl zamýšleně. Pak se na Janise uličnicky usmál: „Mreon na to skočí. Je línej myslet.“

Ještě se domluvili, že se Trsuah jednou za pár dní zastaví, aby si mohli zašermovat a pak se rozloučili.

Janis procházel mezi hosty a s výrazem a-la roztomilý blb konverzoval. V hlavě si sumíroval, co bude dělat dál. Musí na to jít postupně. Však on se z toho vyhrabe. Najde způsob...

BRATRÁNEK SMESMECH S TROJICÍ SKŘETŮ

Kdosi mu poklepal na rameno. Otočil se a málem se skácel, pod tíhou bouřlivého objetí od rozesmátého chlapa v černé košili s bílými puntíky.

Tři kroky za bohem Smesmechem přešlapávala tři drobná stvoření s hnědými vrásčitými obličejí a s černými kapuckami zdobenými rolničkami na hlavách. I když byli vyšňoření jako šaškové tenerisských králů, netvářili se nijak vesele. Zkoumavě si Janise měřili pohledy.

Janis se podivil, že tady za oponou vidí skřety. Vždycky si myslel, že přežívají jen na Tenerisu. Poznal je na akezonském královském dvoře. Sloužili královně-matce Teji a pomáhali jí špinavě intrikařit. Neudělali na něj nejlepší dojem. Občas nějakého potkal i ve městě, ale nikdy s žádným nemluvil. O skřetech na Tenerisu platívalo, že jsou skvělí muzikanti, ale jsou zákešní a vypočítaví. V prvním věku skřety stvořili Netrebové. Ale chovali se k nim jako k otrokům. Skřetové si vymodlili nového boha, kreneva Senedona. Těšili se, že Senedon je bude milovat a že je ochrání. Velký krenev zahájil Druhý věk. Nejdřív se rozmnožil, pak spolu se svými dětmi zničil netreby a pak stvořil lidi a démony. Skřety s odkazem, že jsou oškliví, poslal do skal, ať prý nedělají ostudu. Není divu, že jsou skřetové tak zapšklí. Zadostiučinění nezískali, ani když si lidé pod krenevskou kuratelou vymodlili další bohy – sahíjiny, kteří nakonec posílení lidskou vírou

krenevy zlikvidovali. Ani nyní ve Třetím věku nemají skřeti nikoho, kdo by je ocenil a respektoval. Sahíjinové o ně nestojí, smrtelníci je zneužívají, démoni se o ně nezajímají.

„Zdravíčko, bratranče!“ zahalekal bůh a poplálal Janise po rameni. „My dva se ještě neznáme. Smesmech jméno mé. Pokud ti to láme jazyk, klidně mi říkej Pane Úžasný. Hned zavčasu bys měl pochopit, že všechno, cos o mně slyšel, jsou zlomyslné pomlavy. Tvoje zjevení je balzámem na mou rozpraskanou duši. Jsme prakticky vrstevníci. Nějaké to století, je muška. Dej mi příležitost dokázat ti, že tu není taková nuda, jak to vypadá.“

Janis se vlivem Smesmechovy bezprostřednosti rozesmál. „Trajanis, rád tě poznávám,“ řekl.

„Ty toho moc nenamluvíš, co?“ ušklíbnul se Smesmech a táhnul Janise ke stolku s nápoji. Vzal dvě sklenice s fialově jiskřícím obsahem. Jednu Janisovi podal, druhou si přidržel před očima a znalecky se do ní zahleděl. „Měl bys tetě Wi domluvit. Molejské koktejly jsou dávno out. Teď letí wemurijská pálenka. Fajnšmekři ji pijou čistou, měkoty ji ředí melounovou limonádou.“

„Asi se v tom vyznáš,“ poznamenal Janis.

Smesmech upil malý doušek a zkroutil ústa. „Přesně, jak jsem čekal. Moc kyselé. Musíš přijít na koktejl ke mně do klubu QQQ. Nic pro askety, spíš doupě neřesti.“ Podal téměř plnou sklenici jednomu ze skřetů. Chlapík se napil a s potěšeným výrazem předal dobrotu kolegovi.

Janis pohodil hlavou k tiché trojici. „Nepředstavíš mi své přátele?“

Smesmech zvedl obočí. „Jsou to mí veselí maskoti. Nevidíš ty rolničky? Jsou plaší. Beru je sebou, aby netrčeli jen doma. Většinou mlčí nebo se pitvoří. Mluvení jim moc nejde, ale já to obstarám i za ně.“

„Aha, tak jim vyříd', že je zdravím.“ Jako na pokyn skřetové zvedli hlavy. Jeden z nich dokonce nepatrně prohnul tenké rty k úsměvu. Pak se hned vrátili k degustaci zbytku koktejlu.

Smesmech se blahosklonně usmál. „Jako by se stalo.“

+++

Do rána neusnul. Usazený v polštářích odposlouchával drby ze sítě. Vyslechl si litanii poloboha Unona na mizernou úroveň jakési divadelní hry, pak zase diskusi na téma nových parkových úprav v jingivonském předměstí. Pak ho zaujala debata dcery boha Emdewona s manželkou bredeonského velvyslance:

„Už jsi slyšela o tom rozruchu u Senedy?“

„Ne, co se stalo?“

„Vyhořel sklad záclon. Víš, přece, že Seneda sbírá záclony...“

„Ne, ani nevím co to ta záclony je. Nějaká nová hra? Nebo magická zbraň?“

„Nic takového. Vždyť přece víš, jak ráda Seneda chodí po Tenerisu a hledí lidem do domů. Aby jí to šmírování ztížili, všelijak do oken látku. To jsou ty záclony.“

„Ale to pak okny nejde do pokoje světlo, ne?“

„V tom je právě ta legrace, že ta látka je děrovaná. Vypadá jako krajka. Seneda zuří, že přes ně špatně vidí a záclony z oken krade. Nám ale tvrdí, že se jí záclony líbí, a proto je sbírá. Už jich měla plný sklad.“

„Aha, a ten včera vyhořel. Jak k tomu došlo?“

„Seneda všude rozhlašuje, že démon, co utíral prach, zapomněl ve skladu svíčku. Ale nač by démonovi byla svíčka? Vidí i ve tmě. Erix mi řekla, že slyšela Fasia, jak říká Mreonovi, že mezi popelem se našly baziliščí zuby. Už to tak vypadá, milá zlatá, že Senedě utekl nějaký bazilišek.“

„To si nemyslím. Já ten její zvěřinec viděla. Právě proto, že se bojí požáru, drží bazilišky na ostrově uprostřed rybníka.“

„Leda, že by to byl jiný bazilišek. Divoký.“

„Divocí žijí jen na Mreonu nebo na Tenerisu. Na Senedině světě ne.“

„Třeba se tam nějaký zatoulal přes oponu...“

Janis si vzpomněl, jak mu Diren vyprávěl, že si s Evonou posílali skrze oponu zprávy přes bazilišky. Co když Senedin sklad zapálil bazilišek, který přišel z Tenerisu? Mohl by ho poslat Diren? Co by takovou směšnou diverzí docílil? Možná, že žádné velké cíle nesleduje. Možná, že si chce jen dokázat, že ještě dokáže tvořivě myslet. Při představě, jak otřesně s Direnem Erijen asi zachází, se Janisovi chtělo vztekem řvát.

Grewinu našel krátce po svítání v zahradě u besídky, jak stříhá odkvetlé květy popínavých růží. Bohyně se na něj zářivě usmála. „Spal jsi dnes dobře, zlato?“

„Skvěle,“ zalhal. „Zkoušel jsem se dívat za oponu tak, jak jsi mi to ukazovala, ale nějak se mi to nedaří,“ dodal bezelstně. „Netušíš, co bych mohl dělat špatně?“

Grewina odložila košík na zem, a vytáhla se na špičky, aby dosáhla na vysoko rostoucí šlahouny. „Je to záhada,“ zamumlala. „Tady u besídky vyrostou vždycky nejvyš.“ Stáhla si letorost dolů a dál se vědovala práci.

„Mami, něco jsem se ptal,“ připomněl se.

Bohyně Smrti se na něj podívala jako na dítě s nastupující horečkou a povzdechla si: „Máš za sebou krenevskou minulost, Trajanisi. Část tebe je krenevská. Na Tenerisu žije spousta lidí, se kterými by sis mohl vyřizovat účty. To nemůžeš. Mnozí z nich jsou natolik významní v toku dějin, že je prostě nelze jen tak...eliminovat. Takový Erijen z Nemesie má kupříkladu smlouvu s Henrexem, a všechny špatnosti, které napáchá, splatí až v Plamenném moři. Proto bylo nezbytné tvé nazírací a teleportační schopnosti...omezit. Byla to první podmínka, kterou si Emdewon, Tyneon a Temný vytyčili, když jsem tě protáhla přes oponu. Ještě ani nebylo jisté, zda se vzpamatuješ, ale oni na tom trvali.“

„Kdo a jak mne... omezil?“

Grewina se zachvěla. „My všichni. Jinak by to nefungovalo. Je to něco na způsob Honor-re. Promiň. Dobré pro tebe je, že to má omezenou účinnost. Za sto let, kdy budou ti lidé, na které máš spadeno, spolehlivě mrtví, to samovolně vyprchá,“ dodala a ostražitě sledovala, co s ním ta informace udělá.

Otočil se beze slova odešel. Po celý zbytek dne neřekl vůbec nic.

NĚKTERÁ PRAVIDLA JSOU HLOUPÁ

Palác Protokolu v Jingivonu vystavěný z šedobíle žilkovaných mramorových kvádrů, kde oficiálně sídlil Tyneon, nejvyšší bůh mladorodých, na první pohled připomínal mauzoleum. Rozkládal se uprostřed prostranství vydlážděného mozaikou zachycující sahíjinské dějiny. Kolem bylo jako po vymření a i když už slunce dávno zapadlo za obzor, okna zírала temnotou. „Nikdo tam není?“ podivil se Janis.

„Emdewon určitě,“ mávla paží matka.

Očekával, že půjdou dovnitř, ale Grevina ukázala na alej vedoucí do hloubi parku. Kráčeli širokou alejí, a jak se více stmívalo, větve mohutných stromů klenoucí se nad jejich hlavami stále intenzivněji světlkovaly. „Jdeme do Tyneonových laboratoří,“ vysvětlovala. „Jeho koníčkem je výzkum.“

Janis si vzpomněl na vědce z Tenerisu. Někteří vymýšleli válečné stroje, jiní hledali nové léky, další se snažili ušetřit lidem práci. „A jak do toho zapadá všemocnost? Když si Tyneon dokáže cokoliv vytvořit, jaký má jeho bádání smysl?“

Grevina pohodila hlavou. „To se ho raději zeptej sám.“

„Nechci se ho dotknout.“

„Tak nejdřív myslí a pak mluv.“

Alej ústila u komplexu laboratoří přísně účelových tvarů obklopených hájkem u břehu řeky. Někde tudy se plížival i osamocený Diren za svými bazilišky, než mu na jeho podvratnou

činnost přišli. V domě ze skla a kovu nad oválnou horizontální plochou utkanou ze vzájemně se proplétajících světelných paprsků Tyneona našli. Podsaditý, světlovlasý, usměvavý. Grewině vlepil polibek na líčko a Janisovi podal ruku, jako kdyby se potkali na dražbě koní v Lijanině háji: „Spavá epizoda je za tebou, jak patrnó. No, to je dobře,“ zahlaholil. Janis to nevydržel a jedním dechem pozdravil a zeptal se na tu světelnou síť nad stolem. „Jenom mapa,“ utrousil bůh. „Vysvětlím, jak se v ní orientovat. Ale nejdříve vás tu provedu. Vždyť Wi u mne nebyla pětadvacet let.“

Místo usmoleného kaftanu, jaké nosili vědci na Tenerisu, měl Tyneon na sobě frajerskou modrou košili a kalhoty z černé broušené kůže. Zanícením pro výzkum ale připomínal mistra Estebana. Boha, který zabil jeho pradědečka Senedona, si Janis představoval úplně jinak. Tyneon dělal dojem, že by neublížil ani kuřeti. Zcela bez zábran Janisovi předložil svou hypotézu. *Hledám primární Hybný impuls a cestou za ním narážím na další a další vzrušující záhady. Nemůžu je jen tak ignorovat... Všechno je hodno důkladného průzkumu. Právě vědeckým přístupem se chci vystříhat obdobných „nedopatření“, jakých se dopouštěli mí předchůdci.* Připustil, že od příbuzných zatím mnoho pochopení nezískal. Bylo patrné, že svému koníčku natolik propadnul, že na ostatní mu mnoho času nezbyvá. Na Janisův dotaz, jak tedy zvládá své povinnosti Prvního mezi prvními, odvětil, že vše je pod kontrolou. *Ono se to urídí samo, dodal. O všechno potřebné se postarají ostatní.*

Janis se zeptal na svítící stromy a dozvěděl se, že tento jev způsobuje cíleně pozměněný metabolismus rostlinných buněk. V prosklené hale si prohlédli nové kultury epifytních rostlin schopné